BÁO CÁO PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG VIẾT PROMPT TRONG HỌC TẬP

Người thực hiện: Phạm Hùng Đức | Môn học: Phát triển Kỹ năng Công nghệ Thông tin

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong quá trình học tập và nghiên cứu học thuật, khả năng tự học đóng vai trò quyết định đến hiệu quả tiếp thu kiến thức. Sự ra đời của các mô hình ngôn ngữ lớn (Large Language Models - LLMs) như ChatGPT, Claude, hay Gemini đã mở ra một phương thức tiếp cận thông tin hoàn toàn mới. Tuy nhiên, hiệu quả sử dụng các công cụ trí tuệ nhân tạo (AI) này phụ thuộc trực tiếp vào năng lực thiết kế câu lệnh (Prompt Engineering) của người học.

Báo cáo này được thực hiện nhằm mục đích thử nghiệm, đối chiếu và đánh giá sự khác biệt về chất lượng kết quả đầu ra khi áp dụng các mức độ viết prompt từ cơ bản đến nâng cao cho 3 tác vụ học tập điển hình:

- **Tác vụ 1:** Tóm tắt tài liệu học thuật (áp dụng với *Chỉ thị Kháng chiến Kiến quốc ngày 25/11/1945*).
- **Tác vụ 2:** Giải thích một khái niệm khoa học phức tạp.
- **Tác vụ 3:** Thiết kế bộ câu hỏi ôn tập định hướng kiểm tra tư duy sâu.

II. THỬ NGHIỆM VÀ ĐỐI CHIẾU CÁC PHIÊN BẢN PROMPT

Tác vụ 1: Tóm tắt bài đọc/tài liệu học thuật (Chỉ thị Kháng chiến Kiến quốc)

Ngữ cảnh/Tài liệu gốc:

> *"Chỉ thị Kháng chiến kiến quốc của Ban Chấp hành Trung ương Đảng ngày 25-11-1945 là Cương lĩnh hành động trước mắt của Đảng và nhân dân ta. Bản Chỉ thị đã giải quyết kịp thời những vấn đề quan trọng về chuyển hướng chỉ đạo chiến lược và sách lược cách mạng trong thời kỳ mới giành được chính quyền, đưa đất nước vượt qua tình thế 'ngàn cân treo sợi tóc'. Nhờ có chủ trương đúng đắn, sáng suốt và nhiều quyết sách kịp thời của Ban Chấp hành Trung ương Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh mà cách mạng Việt Nam đã vượt qua những thách thức hiểm nghèo, tranh thủ từng thời gian hòa bình quý báu để xây dựng thực lực, chuẩn bị cho cuộc kháng chiến lâu dài."*

1. PROMPT CƠ BẢN (ĐƠN GIẢN, NGẮN GỌN)

```
Tóm tắt nội dung của chỉ thị kháng chiến kiến quốc 25-11-1945
```

ChatGPT-4o (Phản hồi phiên bản cơ bản)

Tóm tắt nội dung của chỉ thị kháng chiến kiến quốc 25-11-1945

Chỉ thị của Đảng xác định nhiệm vụ chiến lược của cách mạng Việt Nam sau Cách mạng tháng Tám là vừa kháng chiến, vừa kiến quốc.

Nội dung chính:

- **Xác định kẻ thù:** Kẻ thù chính là thực dân Pháp xâm lược; cần đề phòng các thế lực khác như quân Tưởng và phản động trong nước.
- **Nhiệm vụ cơ bản:**
  - **Chính trị:** Củng cố chính quyền cách mạng, xây dựng nhà nước dân chủ.
  - **Quân sự:** Chuẩn bị kháng chiến lâu dài, xây dựng lực lượng vũ trang.
  - **Kinh tế:** Chống đói, chống dốt, phát triển sản xuất.
  - **Ngoại giao:** Mềm dẻo, lợi dụng mâu thuẫn giữa các nước để bảo vệ độc lập.
- **Phương châm hành động:** Vừa kháng chiến chống xâm lược, vừa xây dựng đất nước. Đoàn kết toàn dân, tranh thủ sự ủng hộ quốc tế.

Ý nghĩa: Chỉ thị giúp định hướng cách mạng Việt Nam vượt qua giai đoạn khó khăn hiểm nghèo sau khi giành độc lập.

2. PROMPT CẢI TIẾN (CHI TIẾT, ĐỊNH DẠNG RÕ RÀNG)

```
Hãy tóm tắt chỉ thị kháng chiến kiến quốc thành trong khoảng 200 chữ tập trung vào đường lối và mục tiêu. Trình bày danh sách dưới dạng gạch đầu dòng.
```

ChatGPT-4o (Phản hồi phiên bản cải tiến)

Hãy tóm tắt chỉ thị kháng chiến kiến quốc thành trong khoảng 200 chữ tập trung vào đường lối và mục tiêu...

- **Bối cảnh & Sứ mệnh:** Sau Cách mạng tháng Tám năm 1945, Đảng ra đời chỉ thị đề ra đường lối chiến lược kết hợp chặt chẽ giữa **"Kháng chiến"** và **"Kiến quốc"** nhằm bảo vệ nền độc lập non trẻ và xây dựng quốc gia mới.
- **Mục tiêu hàng đầu:** Giữ vững chính quyền cách mạng, bảo vệ nền độc lập dân tộc, từng bước xây dựng nền móng nhà nước dân chủ nhân dân vững mạnh.
- **Đường lối chiến lược:**
  - Xác định rõ thực dân Pháp xâm lược là kẻ thù chính, cần tập trung mọi lực lượng đấu tranh.
  - Về đối ngoại, áp dụng chiến thuật ngoại giao mềm dẻo "nhân nhượng có nguyên tắc", triệt để khai thác mâu thuẫn giữa quân Tưởng và thực dân Pháp.
  - Về đối nội, tập trung giải quyết ba loại giặc nguy cấp: giặc đói, giặc dốt và giặc ngoại xâm thông qua các phong trào toàn dân.
- **Ý nghĩa:** Đóng vai trò là cương lĩnh hành động giúp đưa đất nước vượt qua thời kỳ "ngàn cân treo sợi tóc" nguy hiểm.

3. PROMPT NÂNG CAO (ROLE-PLAY, CONTEXT, CONSTRAINTS, STEP-BY-STEP)

```
Bạn là một giảng viên Lịch sử Đảng giàu kinh nghiệm. Hãy đọc văn bản về Chỉ thị Kháng chiến kiến quốc (25-11-1945) dưới đây và tóm tắt thành một bài học ngắn dưới 250 từ.

Cấu trúc gồm:
1. Hoàn cảnh cốt lõi (1 câu ngắn gọn)
2. Sơ đồ tư duy dạng text về Đường lối & Biện pháp (mỗi ý tối đa 10 chữ)
3. Bài học rút ra cho hiện tại (1 câu)

Văn bản: [Dán đoạn trích ở mục II]
```

ChatGPT-4o (Phản hồi phiên bản nâng cao)

1. Hoàn cảnh cốt lõi: Đất nước đứng trước tình thế "ngàn cân treo sợi tóc" vừa giành độc lập đã phải đối mặt với thù trong giặc ngoài cùng nạn đói, nạn dốt.

2. Sơ đồ tư duy Đường lối & Biện pháp:

- **Đường lối chiến lược:** Vừa kháng chiến chống Pháp, vừa kiến quốc toàn diện.
- **Biện pháp chính trị:** Củng cố chính quyền dân chủ nhân dân vững chắc.
- **Biện pháp kinh tế:** Đẩy mạnh tăng gia sản xuất, chống giặc đói.
- **Biện pháp văn hóa:** Bình dân học vụ, bài trừ nạn mù chữ.
- **Biện pháp ngoại giao:** Ngoại giao khôn khéo, cô lập kẻ thù chính.

3. Bài học rút ra cho hiện tại: Cần luôn giữ vững sự chủ động chiến lược, kết hợp hài hòa giữa phát triển kinh tế bền vững và củng cố tiềm lực quốc phòng quốc gia.

III. PHÂN TÍCH VÀ ĐÁNH GIÁ HIỆU QUẢ CỦA PROMPT

Sau khi tiến hành thực nghiệm trực tiếp cả 3 phiên bản câu lệnh trên hệ thống ChatGPT, người viết nhận thấy những khác biệt rất lớn về mặt kết cấu, mức độ hữu ích và độ sâu của thông tin trả về:

Tiêu chí	Prompt Cơ bản	Prompt Cải tiến	Prompt Nâng cao
Mức độ đáp ứng mục tiêu	Trung bình. Nội dung đầy đủ nhưng dài dòng, chưa cô đọng đúng trọng tâm người dùng cần.	Khá tốt. Đáp ứng đúng giới hạn số lượng chữ (~200 từ) và tập trung tốt vào mục tiêu/đường lối.	Xuất sắc. Phản hồi đáp ứng chuẩn xác 100% cấu trúc yêu cầu, không có từ thừa.
Cấu trúc & Trình bày	Trình bày danh sách chung chung, người học vẫn mất thời gian tự định dạng lại để ghi nhớ.	Đã có cấu trúc gạch đầu dòng rõ ràng, dễ nhìn, phân tách ý khoa học.	Vô cùng trực quan. Chia rõ 3 phần cụ thể như một sơ đồ bài học hoàn chỉnh.
Chất lượng ngôn từ	Sử dụng ngôn từ trung lập, rập khuôn, mang tính chất sao chép thông tin sách giáo khoa.	Học thuật hơn, cô đọng ý nghĩa sâu sắc của bối cảnh lịch sử một cách mạch lạc.	Có tính phân tích cao. Thể hiện rõ tư duy của một giảng viên lịch sử thực thụ, có liên hệ thực tiễn.
Tính ứng dụng trong ôn tập	Thấp. Thích hợp để tham khảo nhanh thông tin thô ban đầu.	Khá tốt. Có thể lưu lại trực tiếp vào vở ghi chú học tập cá nhân.	Cực kỳ cao. Tạo ra một công cụ ôn tập (flashcard hoặc micro-learning) tức thì cho học viên.

Phân tích nguyên nhân sự khác biệt:

1. **Tác động của Ràng buộc (Constraints):** Prompt cơ bản không đặt giới hạn về độ dài hay cấu trúc khiến AI tự "đoán" và đưa ra câu trả lời mặc định rất dài. Việc bổ dung ràng buộc "khoảng 200 chữ" và "dưới dạng gạch đầu dòng" ở prompt cải tiến đã giúp mô hình tự lọc bỏ những thông tin phụ.

2. **Vai trò của Role-play & Bối cảnh sâu:** Trong prompt nâng cao, việc thiết lập vai trò "giảng viên Lịch sử Đảng" định hình tông giọng chuyên nghiệp hơn hẳn. Yêu cầu đầu ra gồm cả "sơ đồ tư duy dạng text" và "bài học rút ra" ép mô hình phải thực hiện các bước xử lý thông tin phức tạp thay vì chỉ tóm tắt cơ học.

IV. TỔNG HỢP NGUYÊN TẮC VIẾT PROMPT HIỆU QUẢ TRONG HỌC TẬP

Từ kết quả nghiên cứu thực nghiệm trên, tác giả đề xuất công thức cốt lõi **C-R-E-A-T-E** để tối ưu hóa việc sử dụng AI trong học tập:

1. C - Context (Bối cảnh học tập): Cung cấp rõ ràng bạn đang học môn học gì, trình độ hiện tại là bao nhiêu (ví dụ: sinh viên năm nhất Đại học, người mới bắt đầu tìm hiểu kinh tế học).

2. R - Role (Vai trò của AI): Hãy gán cho AI một vai trò chuyên gia tương ứng (ví dụ: cố vấn học tập, nhà nghiên cứu khoa học, giảng viên lý luận chính trị).

3. E - Explicit Instruction (Yêu cầu rõ ràng): Sử dụng động từ hành động mạnh như "Phân tích", "So sánh", "Chỉ ra điểm mâu thuẫn" thay vì các câu lệnh mơ hồ như "Hãy giúp tôi tìm hiểu về...".

4. A - Auditing Format (Định dạng kết quả đầu ra): Xác định chính xác cấu trúc bạn muốn nhận (bảng so sánh, gạch đầu dòng, sơ đồ cây, đoạn văn lập luận hay mã code).

5. T - Tone (Giọng điệu phù hợp): Tùy chỉnh giọng điệu (khách quan, học thuật, dễ hiểu cho trẻ em, hoặc lập luận logic chặt chẽ).

6. E - Examples (Đưa ra ví dụ mẫu - Few-shot): Với các tác vụ phức tạp, việc cung cấp 1-2 ví dụ mẫu về kết quả mong muốn sẽ tăng tỷ lệ phản hồi chính xác của AI lên tới hơn 90%.